

Talousnäkymät

Teknologiäteollisuus

4 | 2017

**Maailman ja Suomen
talouden näkymät**
Maailmantalouden kasvu
jatkuu entisellään 2018
s. 3

Teknologiäteollisuus Suomessa
Uusien tilausten ja tilauskannan
kasvu taittunut
s. 5

Sisällysluettelo

Maailman ja Suomen talouden näkymät.....	3
Teknoliateollisuus Suomessa.....	5
Elektroniikka- ja sähköteollisuus Suomessa.....	6
Kone- ja metallituoteteollisuus Suomessa.....	7
Metallien jalostus Suomessa	8
Suunnittelu ja konsultointi Suomessa.....	9
Tietotekniikka-ala Suomessa.....	10

Maailmantalouden kasvu jatkuu entisellään 2018

Maailmantalous on kehittynyt syksyllä odotusten mukaisesti. Kasvu on jatkunut laaja-alaisena sekä maantieteellisesti että toimialoitain. Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n lokakuun ennusteen mukaan kokonaistuotanto kasvaa tänä vuonna 3,6 prosenttia ja ensi vuonna 3,7 prosenttia.

Suomen päävientimarkkinoilla Euroopassa kasvu hidastuu ensi vuonna hieman tämänvuotisesta. Euroalueella kasvu on vajaat kaksi prosenttia, Keski- ja Itä-Euroopassa 3,5 prosenttia. Venäjällä kasvu jatkuu, mutta ei yllä tämänvuotiseen vajaan kahden prosentin vauhtiin.

Yhdysvalloissa kasvu nopeutuu hieman 2,3 prosenttiin.

Pääosa maailmantalouden kasvusta tulee edelleen kehittyvistä maista Aasiassa. Aasian kasvuvauhti on edelleen 6,5 prosenttia. Brasilian pääseminen uudelleen nousuun nostaa koko Latinalaisen Amerikan talouskasvun noin kahteen prosenttiin.

Keskuspankkien rahapoliittisesta elvytyksestä huolimatta inflaationäkymät ovat edelleen maltilliset sekä euromaissa, Yhdysvalloissa että Japanissa. Kuluttajahintojen nousuvauhdiksi ennakoidaan ensi vuonna euromaissa noin 1,5 prosenttia ja Yhdysvalloissa kaksi prosenttia. Japanissa inflaatio jää puoleen prosenttiin. Sen sijaan kehittyvissä maissa kuluttajahinnat nousevat noin 4,5 prosenttia.

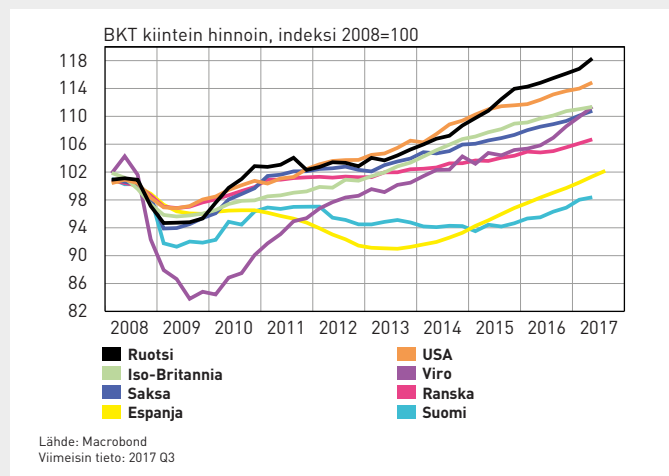
Suomen talouskasvu alkaa hidastua

IMF:n lokakuun ennusteen mukaan Suomen bruttokansantuote kasvaa tänä vuonna 2,8 prosenttia, mutta ensi vuonna enää 2,3 prosenttia. Suomen talouden kasvupotentiaalia rajoittaa ennen kaikkea vientisektorin tuotantokapasiteetin väheneminen, mutta myös työikäisen väestön supistuminen. Työperäisen maahanmuuton työ- ja oleskelulupamenettelyt kärjistävät entisestään yritysten kykyä löytää tarvitsemaansa lisätyövoimaa.

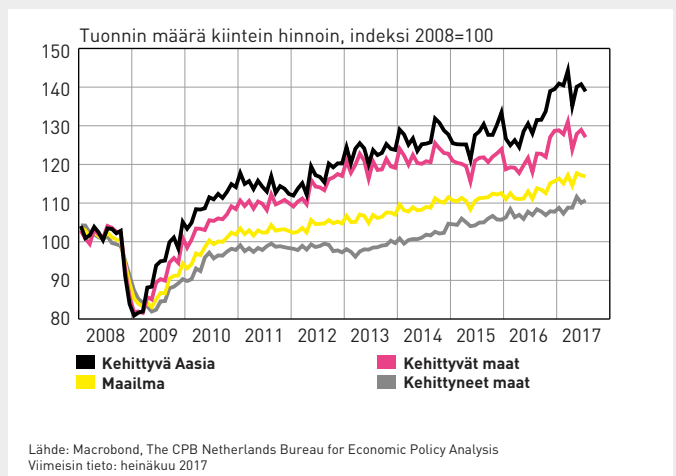
Talouden kasvupotentiaalin rajallisuus alkaa jo näkyä Suomessa. Kun vientisektorin tuotantokapasiteetti on pudonnut noin viidenneksen vuoden 2008 jälkeen, viennissä alkaa tulla raja vastaan. Tästä on jo merkkejä näkyvissä.

Suomen vienti hypähti ylöspäin tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, mutta ei ole enää sen jälkeen kasvanut. Myös alkusyksyn vientiluvut ennakoivat tämän suuntaista kehitystä. Kapasiteetin laajennukset Turun telakalla, Uudenkaupungin autotehtaalla sekä uudella Äänekosken sellutehtaalla kasvattavat Suomen vientiä jonkin verran vielä kahden vuoden aikana. Näiden kaltaisia suurinvestointeja Suomi tarvitsee kuitenkin paljon lisää.

Bruttokansantuote on kasvanut pitkään Euroopassa ja USA:ssa, Suomi on jälkijunassa

Maailmankauppa on piristynyt uudelleen

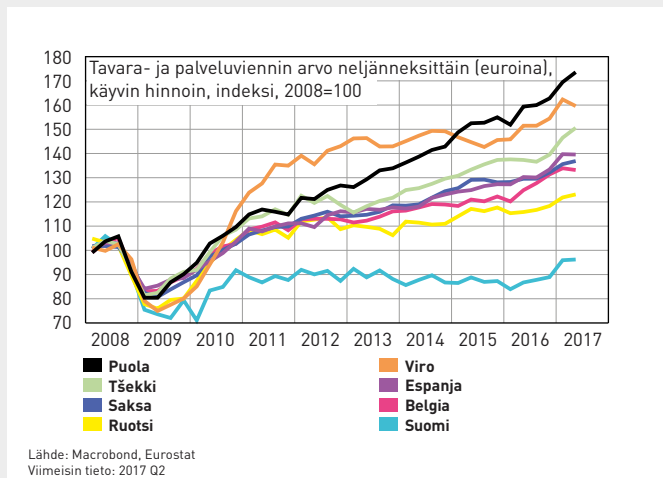
Taloukasvun turvaamisessa ensisijaista on parantaa yritysten kykyä ja edellytyksiä investoida Suomessa. Yritysten investointikehitys Suomessa poikkeaa tärkeimpien kilpailijamaidemme viimeaikaisesta kehityksestä. Muissa maissa investoinnit ovat jo ylittäneet vuoden 2008 tason. Esimerkiksi Ruotsissa yritysten investoinnit ovat tänä vuonna reaalisesti noin 10 prosenttia, Yhdysvalloissa 18 prosenttia ja Saksassa kaksi prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuonna 2008. Suomessa investoinnit ovat lähes 20 prosenttia alemmalla tasolla.

Yritysten investointiaste eli investointien osuus jalostusarvosta on Ruotsissa selvästi Suomea korkeampi. Tuoreimpien tietojen mukaan yritysten investointiaste on Ruotsissa noin kuusi prosenttiyksikköä korkeampi kuin Suomessa. Ruotsi on ollut tälläkin mittarilla Suomea edellä joka vuosi 2000-luvulla. Ero on repeytynyt entistäkin suuremmaksi aivan viime vuosina.

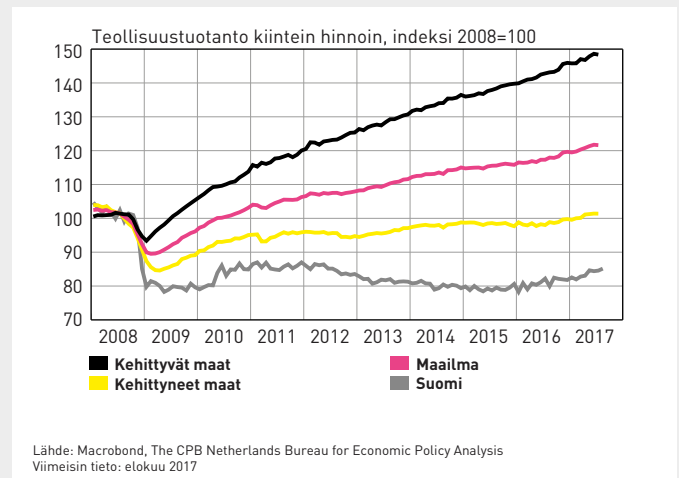
Yritykset investoivat Suomeen, jos niillä on siihen sekä kykyä että halua. Yritysten investointikykyä on mahdollista vahvistaa olemalla toteuttamatta yleisiä palkankorotuksia sekä mahdollistamalla yrityksille paremmat edellytykset paikalliseen sopimiseen. Myös yritysverotusta tulee uudistaa investointeja kannustavampaan suuntaan. Nykyisellään Suomen yritysverotus ei tuo kilpailuetua yritysten investoinneille ja kasvuille.

Viime vuosien palkkakehitys ei ole tukenut yritysten investointikykyä. Yritysten palkat ja sivukulut ovat nousseet vuoden 2008 jälkeen nimellisesti 12 prosenttia, mutta voitot verojen jälkeen vähentyneet 21 prosenttia ja investoinnit lähes saman verran.

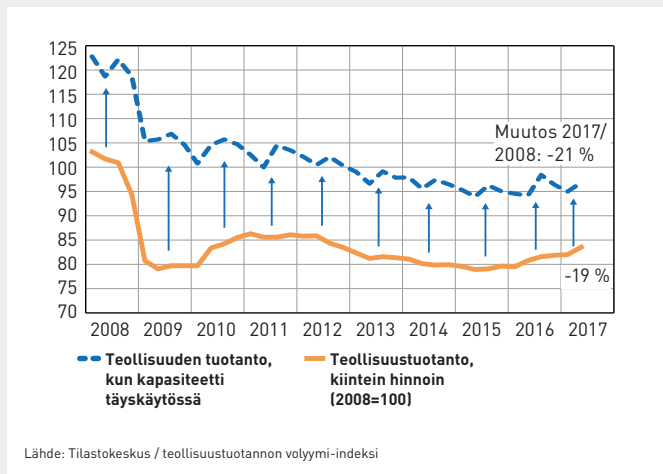
Suomen vienti on jäänyt kilpailijamaiden kehityksestä

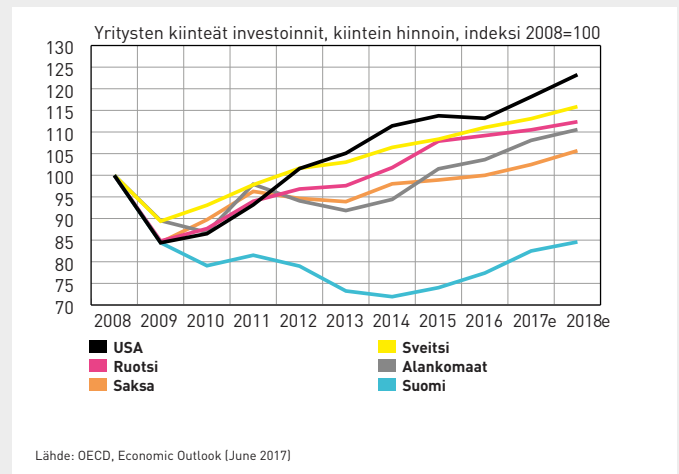
Suomen teollisuustuotanto on jäänyt kilpailijamaiden kehityksestä

Suomen taloukasvua rajoittaa vientisektorin tuotantokapasiteetin väheneminen 20 %:lla

Yritysten investoinnit Suomessa ovat kehittyneet selvästi heikommin kuin kilpailijamaissa

Uusien tilausten ja tilauskannan kasvu taittunut

Teknolohiateollisuuden yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-heinäkuussa 11 prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Liikevaihdon kasvusta puolet oli volyyimikasvua, puolet raaka-aineiden ja komponenttien maailmanmarkkinahintojen nousua. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 67,3 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 85,7 miljardia euroa.

Teknolohiateollisuuden yritysten uudet tilaukset jäivät heinä-syyskuussa alemmalle tasolle kuin huhti-kesäkuussa. Muutos ei johtunut yksinomaan keväällä saaduista suurista laivatilauksista. Myös tilauskanta sekä tarjouspyynnöt kääntyivät loivaan laskuun.

Teknolohiateollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti 22 prosenttia vähemmän kuin huhti-kesäkuussa, mutta 14 prosenttia enemmän kuin vastaavalla ajanjaksolla vuonna 2016. Yrityksistä 62 prosenttia raportoi uusien tilaustensa vähentyneen huhti-kesäkuun jälkeen, 30 prosenttia lisääntyneen ja kahdeksan prosenttia pysyneen ennallaan.

Tilaukkan arvo oli syyskuun lopussa hieman pienempi kuin kesäkuun lopussa, mutta 15 prosenttia suurempi kuin vuoden

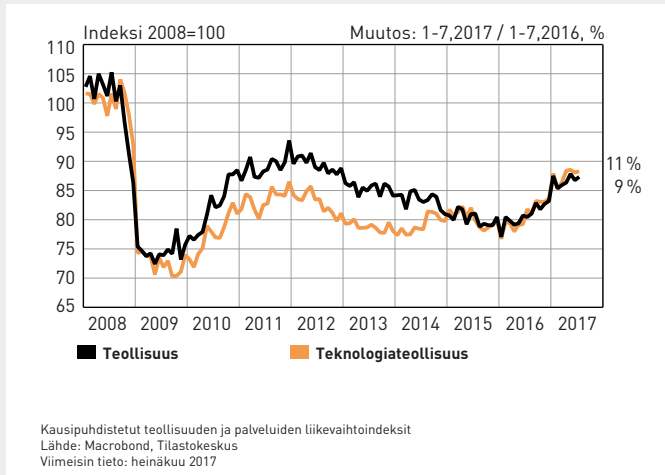
2016 syyskuussa. Yrityksistä 49 prosenttia raportoi tilauskannansa supistuneen kesäkuun jälkeen, 36 prosenttia kasvaneen ja 15 prosenttia pysyneen ennallaan.

Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella teknolohiateollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

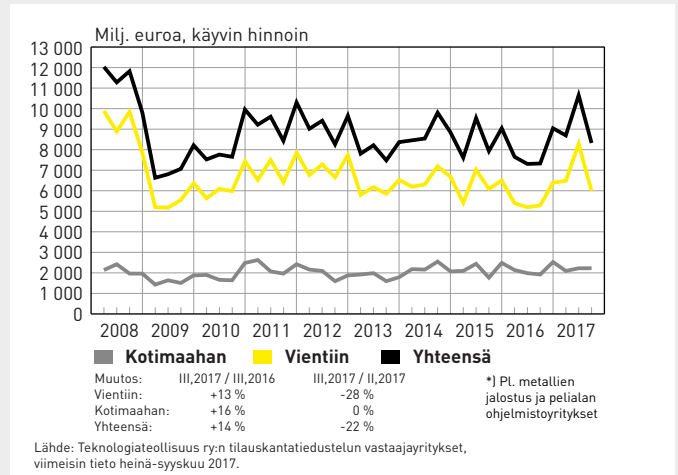
Teknolohiateollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi tammi-syyskuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli syyskuun lopussa noin 298 000. Henkilöstöä oli vajaat kolme prosenttia eli noin 8 000 enemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Teknolohiateollisuuden yritysten henkilöstörekrytoinnit ovat kasvaneet tänä vuonna selvästi viimevuosista. Tammi-syyskuussa rekrytointeja oli kaikkiaan 33 500, kun koko viime vuonna niitä oli yhteensä 28 500. Yrityksestä riippuen henkilöstöä on joko lisätty tai korvattu eläkkeelle siirtyneitä ja työpaikkaa vaihtaneita.

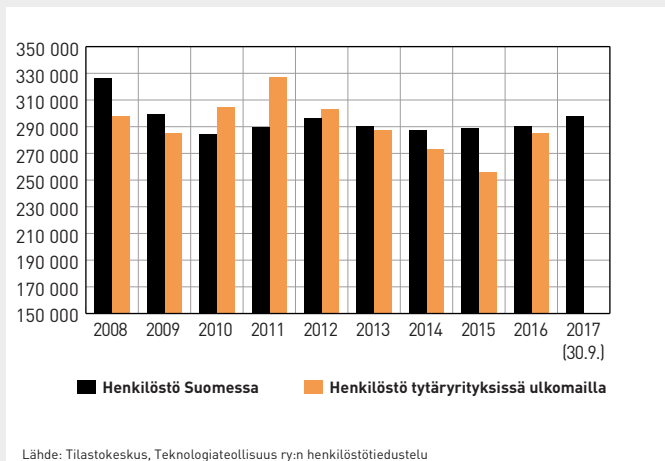
Teknolohiateollisuuden ja koko teollisuuden liikevaihto Suomessa

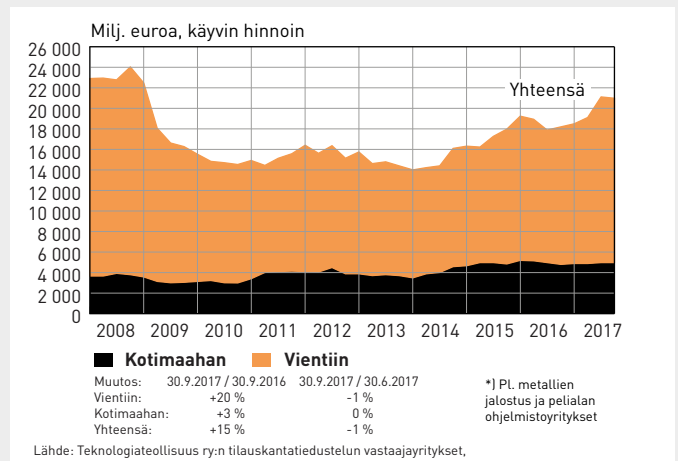
Teknolohiateollisuuden* uudet tilaukset Suomessa

Teknolohiateollisuuden henkilöstö Suomessa ja ulkomailla

Teknolohiateollisuuden* tilauskanta Suomessa

Copyright © ABB

Elektroniikka- ja sähköteollisuus Suomessa

Tilausten kasvu notkahtanut

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden (tietoliikennelaitteet, sähkökoneet, terveysteknologia) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-heinäkuussa yhdeksän prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 13,3 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 30,4 miljardia euroa.

Elektroniikka- ja sähköteollisuudessa sekä uusien tilausten että tilaukskannan kasvu notkahtivat heinä-syyskuussa. Verrattuna huhti-kesäkuuhun tilaukset vähenivät useammassa yrityksessä kuin lisääntyivät. Tästä huolimatta alan liikevaihto kasvaa tänä vuonna jonkin verran ja samalla ensimmäisen kerran sitten vuoden 2008.

Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritykset Suomessa saivat

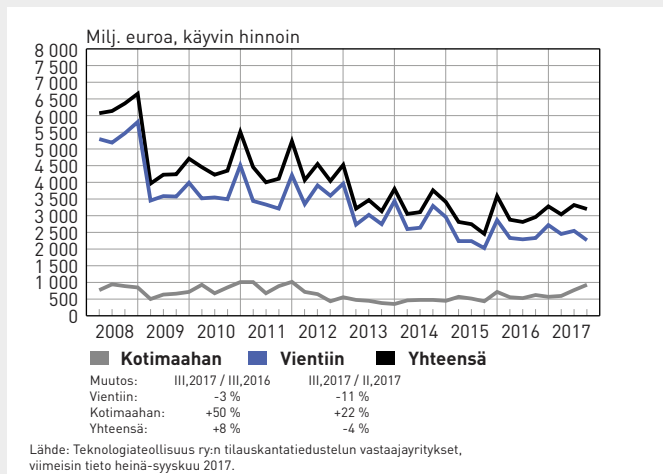
uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti neljä prosenttia vähemmän kuin huhti-kesäkuussa, mutta kahdeksan prosenttia enemmän kuin vuonna 2016 vastaavalla vuosineljänneksellä.

Tilaukskannan arvo oli syyskuun lopussa kolme prosenttia pienempi kuin kesäkuun lopussa, mutta neljä prosenttia suurempi kuin vuoden 2016 syyskuussa.

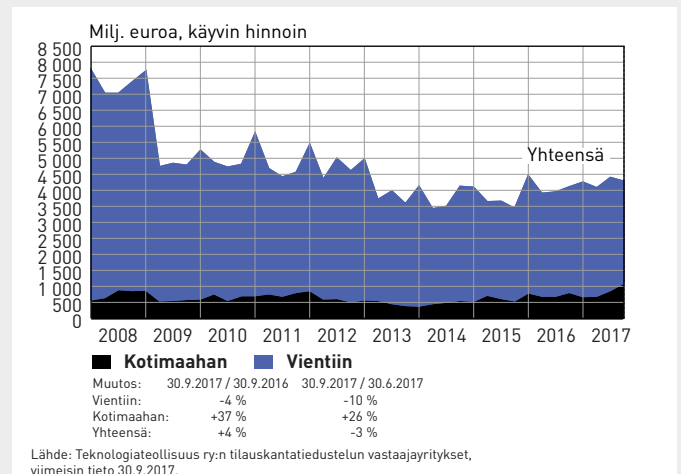
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna samalla tai hieman korkeammalla tasolla kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa väheni hieman tammi-syyskuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli syyskuun lopussa noin 39 000. Henkilöstöä oli noin prosentin eli 400 vähemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden uudet tilaukset Suomessa

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden tilauskanta Suomessa

Kone- ja metallituoteteollisuus Suomessa

Uudet tilaukset vähentyneet syksyllä

Kone- ja metallituoteteollisuuden (koneet, metallituotteet, kuluneuvot) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-heinäkuussa yhdeksän prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 27,7 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 33,3 miljardia euroa.

Kone- ja metallituoteteollisuudessa uudet tilaukset vähenivät heinä-syyskuussa verrattuna huhti-kesäkuuhun. Tilauskannan kasvu pysähtyi. Uusien tilausten väheneminen ei johtunut pelkästään keväällä saaduista suurista laivatilauksista. Verrattuna huhti-kesäkuuhun tilaukset vähenivät useammassa yrityksessä kuin lisääntyivät.

Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat kone- ja metallituoteteollisuuden yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti 32 prosenttia

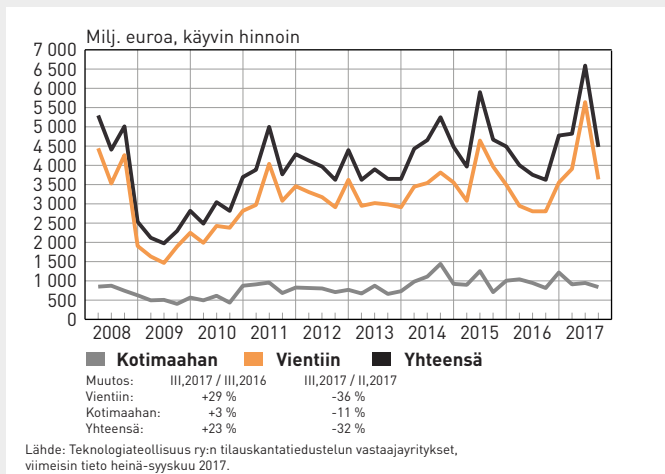
vähemmän kuin huhti-kesäkuussa, mutta 23 prosenttia enemmän kuin vuonna 2016 vastaavalla ajanjaksolla.

Tilauskannan arvo oli syyskuun lopussa saman suuruinen kuin kesäkuun lopussa, mutta 23 prosenttia suurempi kuin vuoden 2016 syyskuussa.

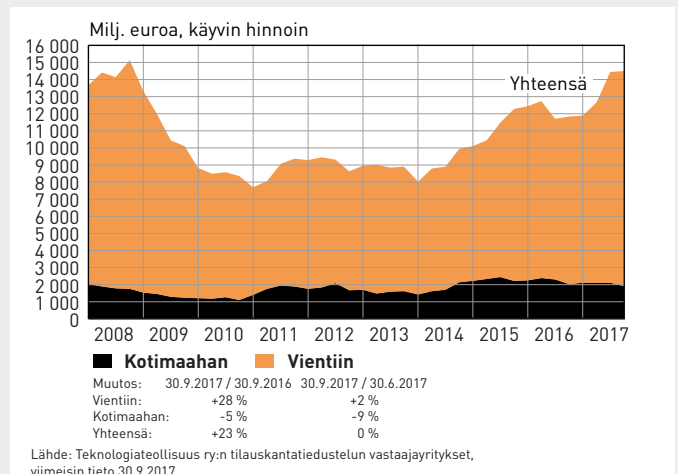
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna suurempi kuin viime vuonna samaan aikaan.

Kone- ja metallituoteteollisuuden yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi tammi-syyskuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli syyskuun lopussa noin 128 700. Henkilöstöä oli noin neljä prosenttia eli lähes 5 000 enemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Kone- ja metallituoteteollisuuden uudet tilaukset Suomessa

Kone- ja metallituoteteollisuuden tilauskanta Suomessa

Copyright © Ovakko

Metallien jalostus Suomessa

Liikevaihdon kasvuvauhti hidastuu loppuvuonna

Metallien jalostusyritysten (terästuotteet, värimetallit, valut, metallimalmit) liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-heinäkuussa 26 prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan yhdeksän miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2007 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 11,1 miljardia euroa.

Metallien jalostusyritysten tämänvuotisesta liikevaihdon kasvusta noin 85 prosenttia johtuu viimevuotista korkeammista myyntihinnoista. Tähän on synyn terästuotteiden ja värimetallien maailmanmarkkinahintojen vahvistuminen vuoden 2016 alun jälkeen. Myyntihintojen nousu on kuitenkin taittunut viime kuukausina.

Terästuotteiden, värimetallien, valujen ja metallimalmien yhteenlaskettu tuotannon määrä Suomessa oli tammi-elokuussa neljä prosenttia suurempi kuin vuonna 2016 samaan aikaan. Verrattuna tämän vuoden alkuun tuotantomäärät eivät ole juurikaan kasvaneet. Vuodesta 2016 kasvua on ollut tänä vuonna erityisesti

metallimalmien ja valujen tuotantomäärissä. Terästuotteiden ja värimetallien tuotanto on kasvanut vähemmän.

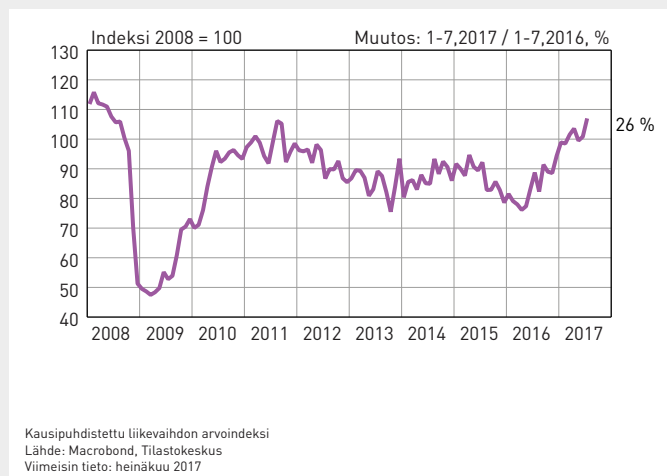
Terästuotanto maailmanlaajuisesti oli tammi-syyskuussa lähes kuusi prosenttia suurempi kuin vuonna 2016 vastaavaan aikaan. Tuotanto lisääntyi sekä EU-maissa että Pohjois-Amerikassa neljä ja Aasiassa kuusi prosenttia.

Suurimmat tuotantomaat syyskuussa olivat Kiina, Japani, Intia, Yhdysvallat, Etelä-Korea ja Venäjä. Kiinan osuus maailman terästuotannosta oli 51 prosenttia.

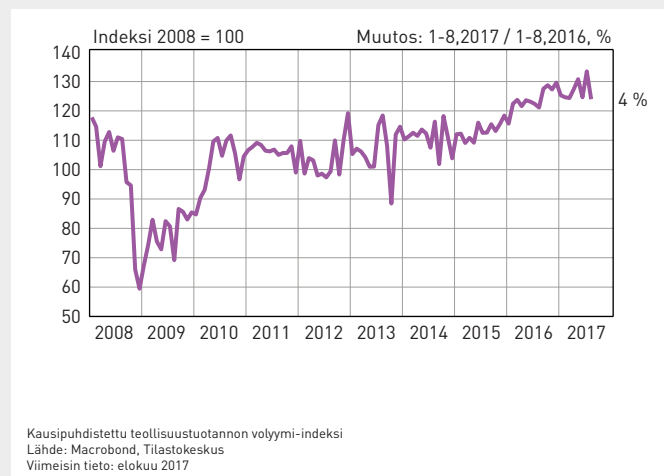
Metallien jalostusyritysten liikevaihdon Suomessa arvioidaan olevan loppuvuonna suurempi kuin viime vuonna samaan aikaan, mutta kasvuvauhdin alkuvuotta selvästi hitaampaa.

Metallien jalostusyritysten henkilöstö Suomessa väheni hieman tammi-syyskuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli syyskuun lopussa noin 15 100. Henkilöstöä oli lähes kaksi prosenttia eli vajaat 300 vähemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Metallien jalostuksen liikevaihto Suomessa

Metallien jalostuksen tuotannon määrä Suomessa

Suunnittelu ja konsultointi Suomessa

Uudet tilaukset vähentyneet

Suunnittelu- ja konsultointialan (teollisuuden, yhteiskunnan ja rakentamisen asiantuntijapalvelut) liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-heinäkuussa 10 prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 5,8 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 5,5 miljardia euroa.

Suunnittelu- ja konsultointialalla uusien tilausten kasvu on taittunut kesän ja alkusyksyn aikana. Myös hajonta yritysten tilanteissa on suurentunut. Verrattuna huhti-kesäkuuhun uudet tilaukset vähenivät useammassa yrityksessä kuin lisääntyivät. Kokonaistilaukanta on kuitenkin edelleen viimevuotista suurempi, vaikka ei vahvistunutkaan alkusyksyn aikana.

Teknologioteollisuuden tilauskantatiedustelussa mukana olevat suunnittelu- ja konsultointialan yritykset Suomessa saivat

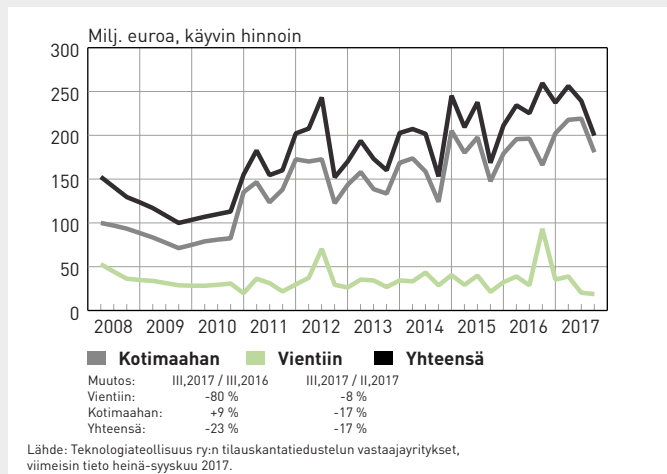
uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti 17 prosenttia vähemmän kuin huhti-kesäkuussa ja 23 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016 vastaavalla ajanjaksolla.

Tilaukskannan arvo oli syyskuun lopussa saman suuruinen kuin kesäkuun lopussa, mutta seitsemän prosenttia suurempi kuin vuoden 2016 syyskuussa.

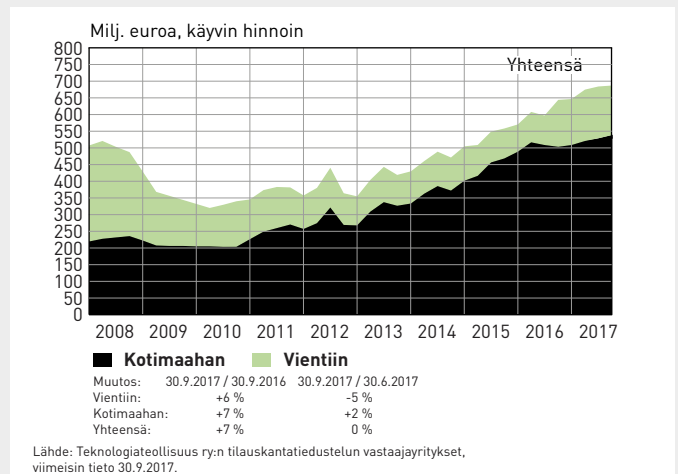
Viime kuukausien tilauskehityksen perusteella suunnittelu- ja konsultointialan yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Suunnittelu- ja konsultointialan yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi edelleen tammi-syyskuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli syyskuun lopussa noin 52 500. Henkilöstöä oli noin viisi prosenttia eli noin 2 500 enemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Suunnittelu- ja konsultointialan uudet tilaukset Suomessa

Suunnittelu- ja konsultointialan tilauskanta Suomessa

Tietotekniikka-ala Suomessa

Tilauskehitys jatkunut epäyhtenäisenä yritysten välillä

Tietotekniikka-alan (tietotekniikkapalvelut, ohjelmistot) yritysten liikevaihto Suomessa kasvoi tammi-heinäkuussa yhdeksän prosenttia verrattuna vuoden 2016 vastaavaan ajanjaksoon. Vuonna 2016 liikevaihtoa kertyi kaikkiaan 11,5 miljardia euroa. Taloustaantumaa edeltävänä vuonna 2008 alan yritysten liikevaihto Suomessa oli yhteensä 6,7 miljardia euroa.

Tietotekniikka-alalla tilauskehitys jatkui epäyhtenäisenä myös heinä-syyskuussa. Ohjelmistojen kuten pelien myynti jatkui myönteisempänä, sen sijaan muiden palvelujen myynti kehittyi heikommin. Verrattuna huhti-kesäkuuhun tilaukset vähenivät useammassa yrityksessä kuin lisääntyivät.

Teknologiatoiminnan tilauskantatiedustelussa mukana olevat tietotekniikka-alan yritykset Suomessa saivat uusia tilauksia heinä-syyskuussa euromääräisesti 11 prosenttia vähemmän kuin huhti-kesäkuussa ja seitsemän prosenttia vähemmän kuin

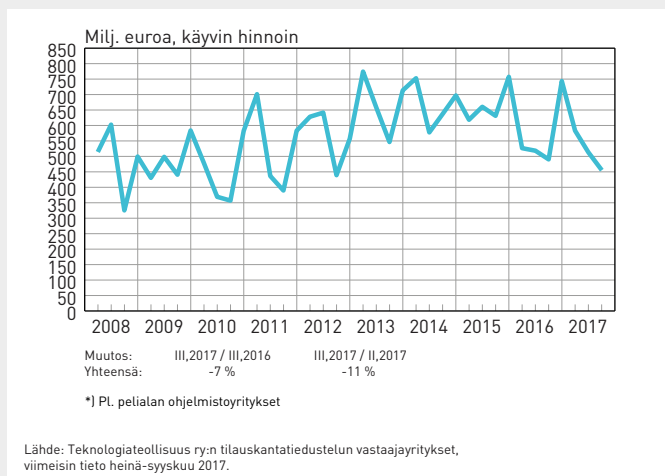
vuonna 2016 vastaavalla ajanjaksolla. Peliteollisuuden yritykset eivät ole mukana tässä tiedustelussa.

Tilauksien arvo oli syyskuun lopussa neljä prosenttia pienempi kuin kesäkuun lopussa. Tilauksista supistui viisi prosenttia vuoden 2016 syyskuuhun verrattuna.

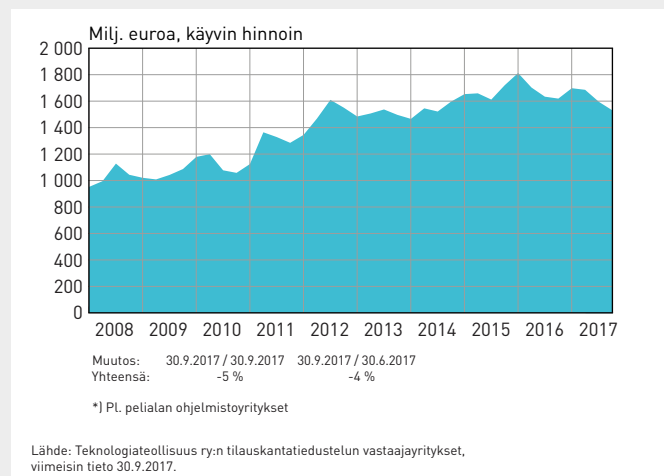
Viime kuukausien tilauskehityksen ja erityisesti ohjelmistotalouden myönteisen kehityksen seurauksena tietotekniikka-alan yritysten liikevaihdon arvioidaan olevan loppuvuonna hieman suurempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Tietotekniikka-alan yritysten henkilöstö Suomessa kasvoi edelleen tammi-syyskuussa verrattuna viime vuoden keskiarvoon. Henkilöstöä oli syyskuun lopussa noin 62 800. Henkilöstöä oli noin kaksi prosenttia eli runsaat 1 000 enemmän kuin keskimäärin vuonna 2016.

Tietotekniikka-alan uudet tilaukset Suomessa

Tietotekniikka-alan* tilauskanta Suomessa

TALOUSNÄKYMÄT 4 | 2017

Tiedot perustuvat tilanteeseen 25.10.2017

Pääekonomisti Jukka Palokangas, puh. (09) 1923 358, 040 750 5469

Ekonomisti Petteri Rautaporras, puh. (09) 1923 357, 050 304 2220

Lisätietoa teknologiateollisuuden liikevaihdon, viennin, investointien, henkilöstön ja tuottajahintojen kehityksestä
Teknologiateollisuus ry:n kotisivulta: www.teknologiateollisuus.fi

Teknologiateollisuus ry | Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki | puhelin (09) 19231 | www.teknologiateollisuus.fi

Itella Green

Teknolagateollisuus